EUROPEES PARLEMENT

2004 *2009*

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

VOORLOPIGE VERSIE
2006/2056(INI)

29.3.2006

ONTWERPVERSLAG

over strategieën en middelen voor de integratie van onderdanen van derde landen in de Europese Unie
(2006/2056(INI))

Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

Rapporteur: Stavros Lambrinidis

Externe Vertaling

PR_INI

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

TOELICHTING 8

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over strategieën en middelen voor de integratie van onderdanen van derde landen in de Europese Unie
(2006/2056(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de mededeling van de Commissie over "Een gemeenschappelijke agenda voor integratie - Kader voor de integratie van onderdanen van derde landen in de Europese Unie" (COM(2005)0389),

– gelet op artikel 13 van het Verdrag,

– gezien het EG-Verdrag dat de Gemeenschap bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van immigratie en asiel verleent en gelet op artikel 63, lid 3, letter a) van dat Verdrag,

– gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999, van de Europese Raad van Laken van 14 en 15 december 2001, van de Europese Raad van Sevilla van 21 en 22 juni 2002 en van de Europese Raad van Thessaloniki van 19 en 20 juni 2003,

– gezien het op 4 en 5 november 2004 door de Europese Raad aangenomen Haags Programma, waarin de doelstellingen worden bepaald die op het gebied van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid in de periode 2005-2010 ten uitvoer moeten worden gelegd,

– gezien de informele ministeriële bijeenkomst in Groningen op 9 november 2004, waar de voor het integratiebeleid verantwoordelijke ministers voor het eerst bij elkaar kwamen,

– gezien de gemeenschappelijke basisbeginselen over integratie die op 19 november 2004 door de Raad van de Europese Unie zijn aangenomen[1],

– gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en met name gelet op artikel 18, 20, 21 en 22 daarvan,

– gelet op artikel 45 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de adviezen van de Commissie buitenlandse zaken, de Commissie ontwikkelingssamenwerking, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (A6-0000/2006),

A. overwegende dat het aantal in het buitenland geboren onderdanen in de EU op 40 miljoen wordt geschat en dat hun nakomelingen in totaal met nog miljoenen meer zijn; dat deze groeiende bevolking buitengewoon divers is, maar met vergelijkbare problemen kampt: hun arbeidsparticipatie ligt ver onder het gemiddelde en hun slaagpercentages op school

[1] Document 14615/04 van 19 november 2004.

zijn aanzienlijk lager, zij worden bij hun contacten met openbare en privé-instellingen gediscrimineerd en zij zijn op alle regeringsniveaus politiek ondervertegenwoordigd, ook in de politieke partijen in de lidstaten en in Europese instellingen,

B. overwegende dat deze meer dan 40 miljoen in het buitenland geboren onderdanen kunnen worden beschouwd als de 26e (en op vier na grootste) lidstaat van de EU en dat de bezorgdheid en inspanningen van de EU om deze bevolking te integreren even groot moet zijn als het engagement van de EU om toetredingslanden te integreren; dat de Unie echter zeer weinig middelen heeft om deze integratie-uitdaging met succes aan te gaan en dat het mislukken ervan de EU in sociaal, economisch en politiek opzicht zou ondermijnen,

C. overwegende dat het engagement van de Europese Unie voor integratie lange tijd is achtergebleven door het wijdverspreide idee dat "integratie plaatselijk is", terwijl integratie in werkelijkheid globale consequenties heeft, vooral wanneer deze mislukt,

D. overwegende dat het welslagen van integratie de economie van de Unie ten opzichte van de internationale concurrentie zal versterken, dat de Unie hierdoor arbeidskrachten en ondernemers zal aantrekken die de Europese economieën nodig hebben, evenals wetenschappers en studenten die aan de basis van haar innovatievermogen staan, dat de Europese steden hierdoor veiliger en de gemeenschappen sterker zullen zijn, dat de neiging tot rassenhaat hierdoor zal afnemen en het respect voor de grondrechten van eenieder zal worden versterkt en dat de positie van Europa in de wereld zal worden verbeterd,

E. overwegende dat plaatselijke, regionale en nationale autoriteiten over de mogelijkheden en fondsen zouden moeten beschikken om welomschreven integratiemaatregelen te bepalen en ten uitvoer te leggen, maar dat de lidstaten en de Unie zich moeten beijveren om integratiestrategieën te ontwikkelen en de doeltreffendheid en resultaten van deze integratiemaatregelen te controleren, waarmee zij zorgen voor de tenuitvoerlegging van integratiestrategieën waarvan de resultaten de gemeenschappelijke belangen van de Unie bevorderen,

F. overwegende dat integratie een "tweerichtingsproces" is dat veronderstelt dat burgers bereid zijn migranten te aanvaarden en in hun midden op te nemen, alsmede acties inhoudt om het gedrag van zowel immigranten als ontvangende gemeenschappen op alle relevante niveaus te beïnvloeden en om aan beide zijden middelen te mobiliseren teneinde beleidsonderdelen ten uitvoer te leggen,

G. overwegende dat de prioriteiten die de EU-acties in de praktijk sturen, de volgende zaken moeten omvatten:
   - de werkgelegenheidsvooruitzichten van immigranten verbeteren en de werkgelegenheidskloof met autochtonen kleiner maken,
   - de onderwijs- en taalkansen voor immigranten en hun nakomelingen verbeteren en de prestatiekloof met autochtonen uiteindelijk dichten,
   - politiek en maatschappelijk onderricht, deelname aan en vertegenwoordiging van immigranten in alle relevante gebieden van bestuur, maatschappelijk middenveld en beleidsvorming uitbreiden,

- racisme, vreemdelingenhaat en discriminatie tegen immigranten bestrijden, vooral op het werk, op school, in de huisvesting, in de openbare diensten, de massamedia en de politiek, en het wederzijds respect en begrip van elkaars overeenkomsten en verschillen vergroten,

H. overwegende dat er een duidelijk verband is tussen het welslagen van het integratiebeleid en de totstandbrenging van een beleid van legale immigratie op Europees niveau,

1. dringt er bij de Commissie op aan te zorgen voor de effectieve tenuitvoerlegging van de bestaande richtlijnen in verband met integratie;

2. is verheugd over het voorstel van de Commissie om het Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen voor de periode 2007-2013 in te stellen en is van mening dat er elk jaar prioritaire acties voor de toewijzing van middelen moeten worden vastgelegd, waarbij elk jaar de nadruk op een specifiek cruciaal gebied wordt gelegd, zoals werkgelegenheid, taal, huisvesting, vrouwen en politieke en maatschappelijke participatie;

3. verwelkomt het voorstel van de Commissie om een jaarlijks Integratieforum te stimuleren;

4. roept de Commissie op om in alle directoraten-generaal de verantwoordelijkheden voor integratie te verduidelijken, uit te breiden en te coördineren, inclusief het reactiveren en in stand houden van een DG-overschrijdende werkgroep over integratie en het definiëren van de precieze integratieverantwoordelijkheden tussen de verschillende directoraten-generaal; roept verder op tot het ondernemen van actie om het nieuwe Integratiefonds en het Europees Sociaal Fonds complementair te maken;

5. roept de Commissie op een permanente contactgroep van religieuze leiders, deskundigen, migranten en anderen op te richten om de Commissie over alle beleidsonderdelen in verband met integratie te adviseren;

6. roept de Commissie op om strenge controlemechanismen in het leven te roepen voor de evaluatie van de integratieprogramma's in de verschillende lidstaten, ook door onafhankelijke deskundigen in te schakelen, en om een nauwgezet en praktisch tweejaarlijks verslag over migratie en integratie in te voeren;

7. vraagt de Commissie om meer onderzoeks- en analyse-initiatieven, zodat kan worden achterhaald wat er werkt bij integratie en zodat op ambitieuze wijze doeltreffende inspanningen kunnen worden uitgebreid om in samenwerking met lidstaten en plaatselijke autoriteiten de beste werkwijzen te verspreiden, niet alleen via de voorgestelde website, maar met zoveel mogelijk andere redelijke middelen;

8. benadrukt hoe belangrijk het is dat de samenstelling van het personeel van de Europese instellingen en de overheden van de lidstaten de samenstelling van de inwoners van de Unie weerspiegelt;

9. dringt er bij de Raad op aan om volgens artikel 67, lid 2, tweede streepje van het Verdrag de *passerelle*-clausule te gebruiken om het Parlement medebeslissingsbevoegdheden te geven over integratie en legale migratie en stemming met gekwalificeerde meerderheid in

de Raad;

10. dringt er bij de Raad op aan om de jaarlijkse vergadering van voor integratie verantwoordelijke ministers, die in november 2004 door het Nederlandse EU-voorzitterschap in Groningen werd ingevoerd, permanent te maken;

11. dringt er bij de Raad op aan opnieuw na te denken over het voorstel van de Commissie om de open methode van coördinatie op het integratiebeleid toe te passen; roept er in dit verband toe op het Europees Parlement bij de hele procedure te betrekken;

12. dringt er bij de Raad op aan een allesomvattende en toekomstgerichte kaderrichtlijn over legale migratie op te stellen;

13. moedigt de lidstaten aan binnen hun kabinet één minister verantwoordelijk te stellen voor het toezicht op het beleid inzake de integratie van immigranten, zodat dit beleid in alle agentschappen en op alle regeringsniveaus wordt gemainstreamd, en om na te denken over de aanstelling van een hoge commissaris voor integratie of een integratieombudsman in elk land om de tenuitvoerlegging van het beleid te coördineren, informatie aan migranten te verstrekken, klachten van migranten te behandelen en acties te ondernemen om problemen op te lossen;

14. roept elke lidstaat op te voorzien in een controle van alle regeringsagentschappen op elk niveau die verantwoordelijkheden in verband met de integratie van immigranten hebben (of zouden moeten hebben);

15. roept de lidstaten op om de politieke participatie van immigranten aan te moedigen en hun politieke en sociale uitsluiting te ontmoedigen door onder andere na te gaan hoe langdurig ingezeten immigranten stemrecht bij plaatselijke en gemeentelijke verkiezingen kunnen krijgen;

16. roept de lidstaten op om transparante, menselijke, snelle en redelijke procedures op te stellen voor de toekenning van een status aan langdurig ingezeten immigranten en voor de naturalisatie van langdurig ingezeten immigranten en hun kinderen, vooral wanneer die kinderen op het grondgebied van een lidstaat geboren zijn;

17. moedigt de politieke partijen, de vakbonden en het maatschappelijk middenveld op nationaal niveau als geheel aan om immigranten op alle niveaus van hun respectieve structuren als volwaardige leden in hun midden op te nemen;

18. moedigt de lidstaten aan om antidiscriminatie- en antiracismewetten te versterken en bestaande wetten te handhaven, en om op gebieden als onderwijs en werkgelegenheid een passende wetgeving inzake positieve discriminatie van migranten te overwegen;

19. benadrukt het belang van het ontwikkelen van een allesomvattend kader voor Europees burgerschap met medewerking van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie;

20. benadrukt het belang van het invoeren van jaarlijkse hoorzittingen over integratie met medewerking van het Europees Parlement en nationale parlementen;

21. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Commissie en de Raad, alsmede aan de lidstaten.

TOELICHTING

I. Inleiding

Moet de EU meer immigranten verwelkomen en zo ja, hoeveel? Deze vragen zijn in vele lidstaten terecht het middelpunt van een langlopend publiek debat. Uit het meest recente onderzoek blijkt dat een doorlopende immigratie, mits op verstandige wijze beheerd, heel wat economische en maatschappelijke voordelen oplevert. Voor velen is immigratie echter ook steeds meer een bron van bezorgdheid en onzekerheid.

Toch twijfelt niemand eraan dat wij moeten zorgen voor de integratie van die immigranten die reeds in ons midden wonen en werken, die ons geen kwaad doen en ons leven verrijken. Zij moeten volwaardige leden van de Europese samenleving worden en uiteindelijk het burgerschap verwerven. Zouden we dit niet doen, dan zou de Unie in feite een tweeledige maatschappij goedkeuren en dat druist regelrecht tegen onze kernwaarden in.

Dit verslag wordt bezield door de overtuiging dat integratie een kwestie is die even belangrijk is als de geslaagde uitbreiding van de EU of de internationale beweging voor de rechten van de vrouw. De Unie heeft tot nu toe nog niet zoveel gedaan om die uitdaging het hoofd te bieden. In plaats van immigranten effectief te integreren in scholen, op het werk en in de politiek glijden de Europese samenlevingen in vele opzichten af naar een toestand van "verval."

Het mislukken van deze integratie-uitdaging zou de EU op sociaal, economisch en politiek opzicht kunnen ondermijnen, maar de Unie heeft nog maar bitter weinig middelen aangesproken om deze uitdaging het hoofd te bieden.

Hoewel de Europese Raad in 1999 in Tampere duidelijk zijn engagement voor de integratie van immigranten heeft uitgesproken en deze overtuiging in 2003 in Thessaloniki kracht heeft bijgezet, blijft de realiteit ver achter bij de verwachtingen.

Als het mislukken van de integratie aan de basis ligt van talloze problemen, zal het welslagen ervan de EU op cruciale manieren sterker maken. Onze gemeenschappelijke verworvenheden op het gebied van integratie zullen de economie van de Unie versterken ten opzichte van de wereldwijde concurrentie. We zullen werknemers en ondernemers aantrekken die onze economieën zo hard nodig hebben, evenals wetenschappers en studenten die aan de basis van ons innovatievermogen staan. Onze steden zullen veiliger zijn, onze gemeenschappen sterker. De voordelen van integratie gaan zelfs verder dan de groei van het BBP, sterkere pensioenstelsels en minder onrust. De immigranten van Europa kunnen een brug tussen de Unie en een globaliserende wereld vormen. Zij kunnen onze handelsvooruitzichten verbeteren, de sociale netwerken dichter maken en de positie van de Unie als wereldleider die in staat is culturele en religieuze kloven te overbruggen, bevestigen.

De uitdaging van de integratie van immigranten is er één die wij al eerder hebben aangegaan. Het lijdt immers geen twijfel dat de Europese Unie de meest succesvolle onderneming van integratie van immigranten in de geschiedenis is. Een kwart eeuw geleden waren de meeste immigranten die in de toenmalige Europese Gemeenschap woonden Zuid-Europeanen. Heden

ten dage is Zuid-Europa een welvarend onderdeel van de Unie en worden de burgers daarvan niet langer als immigranten gezien. Nochtans werden zij destijds door velen als vreemd en "onintegreerbaar" beschouwd. Hun toetreding tot de Unie heeft de EU als geheel versterkt. Op dezelfde manier zijn ook de Oost-Europeanen nu volwaardige EU-leden.

De immigranten van de afgelopen 50 jaar hadden evenwel een streepje voor op de immigranten van vandaag: zij waren meestal afkomstig van landen die vooruitzicht hadden op lidmaatschap van de Unie.

Daarom is het misschien nuttig om over deze meer dan 40 miljoen in het buitenland geboren onderdanen te denken als de 26e (en op vier na grootste) lidstaat van de EU. Wij zouden ons dan het volgende kunnen afvragen: hoe zorgen onze inspanningen ervoor dat deze bevolking wordt geïntegreerd, vergeleken met de stappen die wij ondernemen om toetredingslanden te integreren? Een succesvolle integratie vereist een serieus engagement van menselijke en financiële hulpbronnen. Wij moeten ook de Unie en de wereld afspeuren op zoek naar werkwijzen die onze kansen op een geslaagde integratie van immigranten flink kunnen opschroeven. En wij moeten meer middelen uittrekken om die ideeën op doeltreffende wijze te verspreiden.

Ten slotte komt de kwestie die in verband met de integratie van immigranten misschien wel het belangrijkste is, het minst aan bod: in welk soort samenleving willen wij deze mensen laten integreren? De meest essentiële reden om de immigranten van Europa te integreren is dat wij, als wij daar niet in slagen, niet trouw zijn aan de idealen en beginselen waarop de Unie gestoeld is. Maar al te vaak worden wij door onze reactie op immigranten bestempeld als bekrompen, naar binnen gericht, bevooroordeeld en reactionair. Bij uitbreiding nemen ook onze samenlevingen deze eigenschappen over.

Er kan geen integratie zijn zonder de mensen die integreren en de mensen in het midden van wie zij worden geïntegreerd. Dit betekent dat de integratie van migranten veronderstelt dat wij bereid zijn migranten te aanvaarden en in ons midden op te nemen. Daarom moet ons beleid de vestigingsprocessen beheren door het gedrag van zowel immigranten als ontvangende samenlevingen te beïnvloeden en door aan beide kanten middelen te mobiliseren teneinde het beleid effectief ten uitvoer te leggen.

II.De beweegreden voor de betrokkenheid van de EU bij integratie

Waarom moet de EU bij de integratie van immigranten worden betrokken? Omdat als één enkele lidstaat er niet in slaagt een geslaagd integratiebeleid ten uitvoer te leggen, dit nadelige gevolgen kan hebben voor de Unie als geheel.

- Het tekort aan werkgelegenheid voor immigranten verzwakt niet alleen individuele economieën, maar de economie van de hele Unie.
- Als de hoog- en laaggeschoolde werknemers die onze economieën nodig hebben, Europa zien als ongastvrij, kunnen zij naar de ondergrondse economie of in de armen van de economische concurrenten van Europa worden gedreven.
- De afwezigheid van een doeltreffend integratiebeleid kan leiden tot negatieve percepties en vooroordelen jegens immigranten, en dus tot een defensief immigratiebeleid;

- De angst bij burgers kan negatieve gevolgen hebben voor de eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot een minderheid behoren.
- In zijn meer extreme vormen kan vervreemding een bron van radicalisering zijn, die het collectieve veiligheidsgevoel van de EU kan bedreigen.
- Negatieve stereotype beelden van niet-geïntegreerde immigranten kunnen de geslaagde uitbreiding van de Unie ondermijnen.

In het licht van het bovenstaande is de Unie niettemin lange tijd verlamd geweest door het wijdverspreide idee dat integratie "plaatselijk" is. Integratie-initiatieven hebben inderdaad een plaatselijke basis. Scholen, vakbonden, bedrijven, gebedshuizen en andere instellingen in een buurt hebben inderdaad de zware taak om nieuwkomers en autochtonen bij elkaar te brengen op een manier die opbouwend is voor hun gemeenschap en het leven van alle betrokkenen beter maakt. Maar de gevolgen van integratie worden door iedereen ondervonden, vooral wanneer deze mislukt.

Terwijl plaatselijke, regionale en nationale autoriteiten moeten bepalen welke integratiemaatregelen precies ten uitvoer moeten worden gelegd, moeten lidstaten dus doeltreffende integratiestrategieën nastreven waarvan de resultaten de gemeenschappelijke belangen van de Unie bevorderen. Juist bij het toezicht op deze resultaten kunnen en moeten de EU-instellingen veel actiever en vooral doeltreffender zijn.

III. Actie vroeger en in de toekomst – aanbevelingen van de rapporteur

De vorige EU-voorzitterschappen en de Europese Commissie hebben veel bewonderenswaardig werk verricht voor het stimuleren van het integratiebeleid. De collectieve inspanningen van de EU zijn wat de tenuitvoerlegging betreft echter in grote mate ontoereikend gebleken, zelfs op het zeer beperkte gebied waar de Commissie bevoegd is om op te treden. Twee voorbeelden om dit te illustreren: de Europese waarnemingspost voor migratie, die met veel bombarie in 2003 werd aangekondigd, is er nooit gekomen. En de eerste editie van het *Jaarverslag over migratie en integratie*, waartoe de Europese Raad de Commissie opdracht had gegeven, kwam weliswaar op tijd uit (in juni 2004[1]), maar de tweede editie moet nog steeds verschijnen en het is al april 2006.

Vanaf 2006 zullen de Europese Commissie en andere Europese instellingen een uitzonderlijke waaier aan mogelijkheden hebben om de integratie van immigranten te beïnvloeden. Deze mogelijkheden moeten worden aangegrepen en optimaal worden gebruikt om een zo groot mogelijk effect te bereiken.

Voordat echter nieuwe initiatieven worden ondernomen die aandacht en middelen van de Unie vergen, is het cruciaal te zorgen voor de doeltreffende tenuitvoerlegging van bestaande richtlijnen met betrekking tot de integratie van immigranten. Het is de plicht van de Commissie om veel strenger toe te zien op zowel de omzetting van richtlijnen inzake integratie als de doeltreffendheid van administratieve werkwijzen die de desbetreffende wetgeving in het dagelijks leven van immigranten ten uitvoer leggen.

[1] COM(2004)0508.

Het belangrijkste nieuwe initiatief is misschien het onlangs in het leven geroepen Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen. Dit verslag stelt voor dat de Commissie zes beginselen moet volgen om het nieuwe Integratiefonds van de EU toe te wijzen:

a. één enkel jaarlijks centraal punt moet de uitgaven definiëren; jaarlijkse doelinvesteringsgebieden moeten het verminderen van de werkgelegenheidskloof tussen autochtonen en immigranten omvatten; verbeteren van de prestaties van immigranten in het onderwijs; stimuleren van de onderwijs- en werkgelegenheidsvooruitzichten van vrouwen; taal- en inburgeringsprogramma's; vergroten van de politieke participatie van immigranten;
b. het fonds moet initiatieven stimuleren met het grootste potentieel om ruim te worden toegepast in heel de Unie;
c. de Commissie moet elk jaar een redelijk en vast percentage van de middelen van het Fonds gebruiken om borg te staan voor evaluaties door onafhankelijke deskundigen van de doeltreffendheid van de door de Commissie gefinancierde programma's;
d. zodra deze deskundigen veelbelovende programma's hebben geïdentificeerd, moet onmiddellijke prioriteit worden gegeven aan het verspreiden en aanpassen van deze programma's voor gebruik in andere lidstaten, door hun steden en plaatselijke autoriteiten;
e. de initiatieven van de lidstaten om hun integratie-inspanningen te coördineren en beste werkwijzen uit te wisselen moeten worden ondersteund;
f. programma's voor nieuwkomers moeten primaire financieringsdoelstellingen zijn; programma's voor immigranten van de tweede en derde generatie moeten echter ook worden gefinancierd.

Eveneens cruciaal is het voornemen van de Commissie, zoals zij in haar onlangs gepubliceerde "Beleidsplan over legale migratie" uiteen heeft gezet, om een algemene kaderrichtlijn over legale migratie op te stellen, evenals richtlijnen ter versterking van de bekwaamheid van de Unie om hooggeschoolde immigranten, seizoenswerkers en stagiairs aan te trekken. Dit plan is een grote stap in het erkennen dat immigratie en integratie hand in hand gaan en dat het ene niet kan slagen zonder het andere. Het plan moet veel duidelijker worden uitgewerkt en moet erkennen dat de integratiebehoeften van verscheidene categorieën van immigranten zeer uiteenlopend zijn.

Ondertussen heeft de Commissie ook te kennen gegeven dat zij van plan is een prototypewebsite in het leven te roepen om beste werkwijzen inzake integratie te verspreiden. Een dergelijke website is weliswaar belangrijk, maar de inspanningen van de Commissie om beste werkwijzen te identificeren, te analyseren en te stimuleren moeten veel verder gaan en moeten dit dringend op alle cruciale gebieden doen (zoals taalonderricht, huisvesting, onderwijs, media, interculturele dialoog, enz.).

Ook zijn er dringend hervormingen nodig van de manier waarop de Commissie en de autoriteiten van de lidstaten de integratie van immigranten beheren. Daarom roept het verslag de Commissie op om de verantwoordelijkheden voor integratie in alle directoraten-generaal te verduidelijken, uit te breiden en te coördineren. Daarbij hoort ook het reactiveren van de DG-overschrijdende werkgroep over integratie en het definiëren van de precieze

integratieverantwoordelijkheden van de verschillende directoraten-generaal. Verder roept het op tot het ondernemen van acties om het nieuwe Integratiefonds en het Europees Sociaal Fonds complementair te maken.

Wat de lidstaten betreft moedigt het verslag hen aan één enkele minister te belasten met het toezicht op het beleid inzake integratie van immigranten en te zorgen voor een samenhangend beleid op alle regeringsniveaus en met belanghebbenden. Verder wordt erop aangedrongen om een hoge commissaris voor integratie of een integratieombudsman aan te stellen om toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van het beleid, informatie te verspreiden en klachten van migranten te behandelen.

Een serieus integratiebeleid kan niet zonder de actieve deelname van de migranten zelf worden ontwikkeld. Hiertoe dringt het verslag er bij de Commissie op aan een permanente contactgroep van religieuze leiders, deskundigen en vooral migranten in het leven te roepen om de Commissie over alle beleidsonderdelen in verband met integratie te adviseren.

Last but not least is het duidelijk dat het ultieme middel voor integratie een duidelijke weg naar burgerschap is. Terwijl de burgerschapsrechten binnen het soevereine domein van de lidstaten vallen, moet het concept "maatschappelijk burgerschap" waarvan de Commissie voorstander is (een solide pakket rechten en verantwoordelijkheden die als aanloop naar het burgerschap kunnen dienen) worden ontwikkeld. Het verslag roept de lidstaten op om de politieke participatie van immigranten aan te moedigen en hun politieke en sociale uitsluiting te ontmoedigen door onder andere manieren te onderzoeken om langdurig ingezeten immigranten stemrecht te geven bij plaatselijke en gemeentelijke verkiezingen, om transparante, humane, snelle en redelijke procedures vast te leggen om langdurig ingezeten immigranten een status te geven en om langdurig ingezeten immigranten en hun kinderen te naturaliseren, en om politieke partijen, vakbonden en het maatschappelijk middenveld op nationaal niveau als geheel aan te moedigen om immigranten op alle niveaus van hun respectieve structuren als volwaardige leden in hun midden op te nemen.